



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 13128
Tarih: 03.06.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

BM İşkenceye Karşı Sözleşme, İşkence Yasağı madde 1/1: Sözleşme amaçlarına göre, “işkence terimi” bir şahsa veya bir üçüncü şahsa, bu şahsın veya üçüncü şahsın işlediği veya işlediğinden şüphe edilen bir fiil sebebiyle, cezalandırmak amacıyla bilgi veya itiraf elde etmek için veya ayırım gözetken herhangi bir sebep dolayısıyla bir kamu görevlisinin veya bu sıfatla hareket eden bir başka şahsın teşviki veya rızası veya muvafakatiyle uygulanan fiziki veya manevi ağır acı veya ıstırap veren bir fiil anlamına gelir. İşkence yasağının mutlaklığı devletlere öncelikle işkence yapmama ve işkence niteliğindeki bir davranışı haklı ya da hukuka uygun kabul edecek yasal düzenlemelerden kaçınma sorumluluğu yükler. Ayrıca işkence niteliğindeki davranışların yaptırımı bağlanması gerek ceza hukuku gerek disiplin hukuku kapsamında suç olarak kabul edilmesi de gerekir. Son on yılda artan işkence ve kötü muamele iddialarının tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa’nın 98’inci İhtüzüğün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, katıldığı bir televizyon programında gazetecilerin sorularını yanıtladı. Peker’in itiraflarına dair sorulan soruların büyük bölümünü yanıtlamaktan kaçman Soylu, 4,5 yıllık bakanlığı döneminde işkence olmadığını ileri sürdü. Soylu, "Uluslararası Af Örgütü'nün muhatabıyız. Biz acayip de mücadeleler yaptık. Özellikle FETÖ'nün, salonda şey yapılan fotoğrafları vardı ya, bu insanlığa aykırıdır falan. Burada biz bu Af Örgütü'yle ilgili her seferinde karşı karşıya geliriz, onlar Türkiye'ye gideceği yeri söylerler, göndeririz, her yeri ziyaret ederler. 4,5 yıldır işkenceyle ilgili en ufak bir şey önümüze koymadılar. İnsan hakları derneklerinin hepsi siyasal gözlükle bakarlar” ifadelerini kullandı.

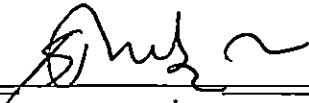
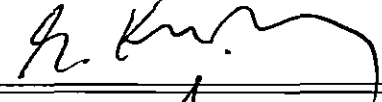
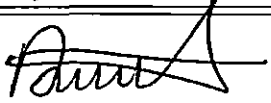
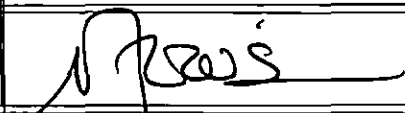
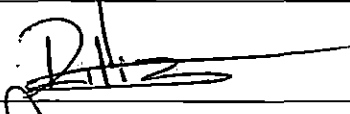
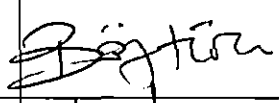
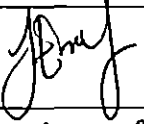
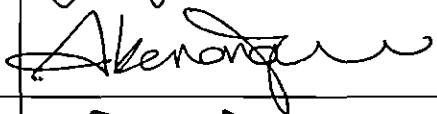
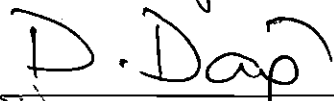
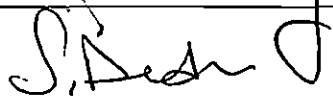
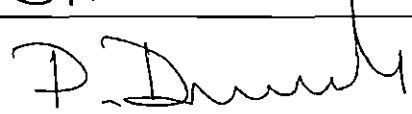
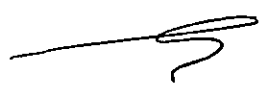
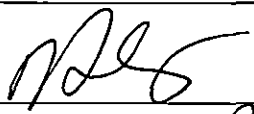
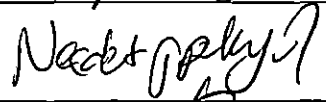
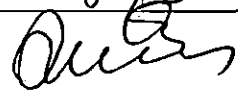
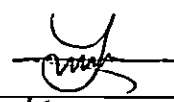
Özellikle bölge kentlerinde asker, polis, korucu ve bekçilerin fail olduğu işkence olayları Soylu'nun söylemleriyle uyuşmuyor. Bölge kentlerinde ilan edilen sokağa çıkma yasakları sonrası karakol ve operasyon bölgelerinde işkence olaylarında ciddi artış yaşandı. Birçoğu fotoğraflar ve görüntülerle ortaya çıkan olaylara dair başlatılan soruşturmaların birçoğu hakkında "takipsizlik" verilirken, davaya dönmüş yargılamalar ise genellikle cezasızlıkla sonuçlandı.

Hak ihlallerinin tavan yaptığı yerlerin başında cezaevleri geldi. Tutuklu ve hükümlülere yönelik kötü muamele ve hak gaspları Adalet Bakanlığının verilerine de yansdı. Bakanlık verilerine göre 1 Ekim 2019-19 Haziran 2020 tarihleri arasında 396 mahpus işkence ve farklı kötü muameleler maruz kaldığı gerekçesiyle başvuru yaptı. Yine, yüzlerce siyasi tutuklu aileleri ve avukatları aracılığıyla çıplak arama, ayakta sayım, hak ihlalleri protestoları, sevkler sırasında darp edildiklerini açıkladı.

Yaşam hakkı, bütün hakların en üstünde yer almaktadır ve “ulusun güvenliğini tehdit eden olağanüstü bir durumda dahi bu hakka çekince konmasına izin verilmez. Kişiler, yaşam hakkından keyfi biçimde alıkonulamaz. Bu nedenle de taraf devletler, sadece keyfi ihlalleri önleme değil aynı zamanda bu fiilleri suç sayma ile yükümlü oldukları gibi kendi güvenlik kuvvetlerinden gelecek ihlalleri de önlemekle yükümlüdürler.

Devletin gerçekleştirdiği şiddet fiillerinde zamanaşımının kabul edilmesi, bu fiillerin neden olduğu acı ve ıstırapın, dolayısıyla sindirmenin de kabul edilebilir kılınması anlamına gelmektedir. Yaşam hakkı mutlak olarak devletin koruması altındadır. Koruma sorumluluğu, kişilere karşı öngörülebilir tehditleri önleme yükümlülüğünü de kapsar. Devlet, bireyler arasındaki ilişkilerde, sosyo-politik düzenin sağlanması bakımından suçları ve cezaları affedici, ortadan kaldırıcı düzenlemeler yapabilir. Ancak doğrudan olmasa bile kamu ajanlarının kışkırtması ya da rızası veya göz yumması sonucunda, kendisi tarafından gerçekleştirilen yaşam hakkı ihlallerinde kendi şiddet mekanizmasının ve yetkilerinin sınırlandırılması için var olan yasakları aşacak düzenlemeler yapamaz. Örneğin; af çıkaramaz, zamanaşımı düzenlemesi yapamaz. Devlet, kamu ajanlarının suçları bağlamında kendi şiddet eylemlerini mazur göremez, cezasız bırakamaz.

İşkence, zamana ve mekâna göre değişebilir bir kavram değildir ve mutlak olarak yasaklanmıştır. Mutlak yasak, işkence ve diğer kötü muamele biçimlerinin, şiddet tekelinin teslim aldığı insan üzerinde uygulanmaması ve bunu meşrulaştıracak herhangi bir nedenin kabul edilememesi demektir. Bireyin devletin kontrolüne girdiği andan itibaren bedensel ve ruhsal bütünlüğünün korunması devletin yükümlülüğü altındadır. Bu yükümlülük, yaşam hakkı ihlallerini ve işkence fiilinin önlenmesini, aksi halde failerin saptanması, yargılanması, cezalandırılması ve cezanın da yerine getirilmesini içermektedir. Devletin bu yükümlülüklerden herhangi birini yerine getirmemesi sonucunu doğuran zamanaşımı ise devletin birey üzerinde uyguladığı şiddetin onaylanması ve meşrulaştırılması anlamına gelir. Son on yılda artan işkence ve kötü muamele iddialarının tespit edilmesi ve kötü muamelenin önlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TIRYAKI	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	